

HENRIK ANDERSEN

Lær skak træk for træk

SKAK FOR SJOV

1

Forlaget Bedre til skak

Indhold

	Velkommen til Skak for sjov!.....	6
Kapitel 1:	Bondeskak.....	9
Kapitel 2:	Tapre riddere.....	11
Kapitel 3:	Tårnskak.....	13
Kapitel 4:	Listige løbere.....	15
Kapitel 5:	Dronningeskak.....	17
Kapitel 6:	Pointskak.....	19
Kapitel 7:	Skak og mat.....	21
Kapitel 8:	Forvandling og en passant.....	23
Kapitel 9:	Rokade gør os glade.....	25
Kapitel 10:	Mat med to tårne.....	27
Kapitel 11:	Remis = uafgjort.....	29
Kapitel 12:	Læs og skriv skaktrækkene.....	31
Vejledning	Til skakinstruktører og forældre.....	33
	Quiz om skak for begyndere.....	34

Velkommen til Skak for sjov!

Stort set alle lærebøger i skak for begyndere begår efter min mening en pædagogisk fejl. Bøgerne starter med at redegøre for alle skakreglerne, hvorefter man omsider kan spille skak.

Det svarer til, at børn først må spille fodbold, når de har styr på alle svære regler om offside og kan skelne mellem direkte og indirekte frispark.

I denne *Skak for sjov*-bog har jeg valgt at gribe indlæringen af skak anderledes an. Læresystemet bygger i høj grad på de erfaringer, som vi de seneste år har gjort os med skoleskak i Danmark. Det er en erfaring og udvikling, som har betydet stor fremgang for skoleskakken. Selv børn i børnehaveklasserne kan spille med, og forældre bakker dem op.

Bogen indeholder en række små spil med nogle få skakbrikker; det er fx bondeskak og "tapre riddere". Ideen er, at børn, forældre og andre voksne:

- Hurtigt kommer i gang med et skakparti, som varer 5-10 minutter.
- Finder glæden ved skakbrættet og får gode oplevelser sammen.
- Opøver færdigheder i at spille godt med alle brikker – trin for trin.

I 10 år har jeg arbejdet som skakinstruktør for børn og unge. Først var det med skoleskak på Munkebjergskolen i Odense og i Næsby-Tarup Ungdomsskole, og de seneste år har det været på Frederiksberg, Vesterbro og Nørrebro.

Jeg benytter lejligheden til at takke de børn, som har deltaget i undervisningen. Jeres engagement og glæde ved skakspillet har motiveret mig til at skrive denne lærebog.

Læs mere om udgivne og planlagte bøger i Skak for sjov-serien på www.skakforsjov.dk

Henrik Andersen, Frederiksberg, februar 2012.

Fra 1972 da jeg læste Bent Larsens "Åbningsspillet i skak".

Kapitel 1: Bondeskak

Først skal du lære at flytte bønderne og blive god til det. Senere sætter vi flere brikker på, og til sidst kan du spille med alle brikkerne.

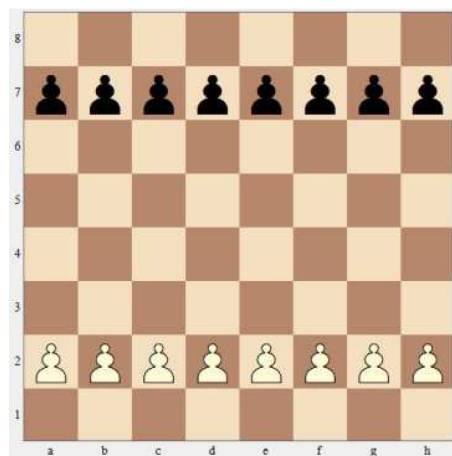
Sådan flytter bønderne:

- Kun fremad, dvs. aldrig tilbage.
- Ét skridt ad gangen og lige ud. Når en bonde trækker første gang, kan den dog gå to skridt.
- På skrå, hvis man kan slå en modstanders brik; man må aldrig slå sine egne brikker i skak.

Stil nu alle bønderne op til bondeskak som i diagrammet til højre.

Spil et parti bondeskak med disse regler:

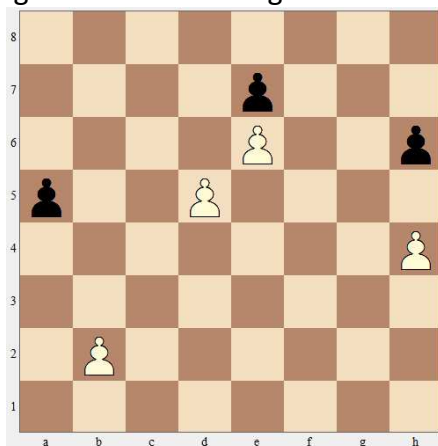
- Hvid trækker først – sådan er det altid i skak.
- Den spiller, som først får en bonde ned på modsatte række, har vundet. For hvid er 8. række den modsatte række, og for sort er det 1. række.
- Hvis en spiller har en eller flere bønder tilbage og er i trækket, men ikke kan flytte noget, er partiet remis (uafgjort).

Spil et skakparti mere med samme regler, men med modsatte farver. Vinderen af første parti kan spille med en bonde mindre. Det er op til vinderen selv at bestemme, hvilken bonde det skal være.

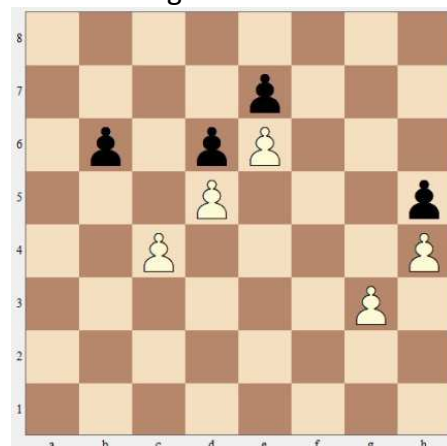
Opgave 1

Hvid trækker og kan bryde gennem sorts stilling – hvordan?

Opgave 2

Hvid skal trække, men er ikke glad for det – hvorfor?

Løsninger til opgaver om bondeskak

Opgave 1

Hvid spiller bonden fra d5 til d6, og sort har nu to muligheder:

- Hvis sort slår bonden på d6, spiller hvid bonde e6 til e7 og til e8 i næste træk.
- Hvis sort ikke slår bonden på d6, løber den hurtigt ned på 8. række.

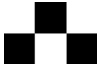
Opgave 2

Hvid kan kun spille bonden fra c4 til c5 eller bonden fra g3 til g4.

Hvis bonden går til c5, slår bonden på b6 på c5, og den sorte bonde løber ned til 1. række.

Hvis bonden går til g4, slår bonden på h5 på g4, og den sorte bonde løber ned til 1. række, før hvids h-bonde når 8. række. Dermed vinder sort akkurat kapløbet.

I stillingen befinder hvid sig i *træktvang*.

Kapitel 2: Tapre riddere

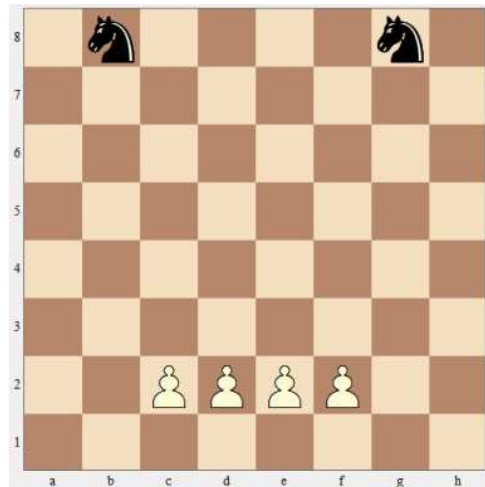
Nu skal du lære at spille med hestene. I skak kalder vi dem springere, og her hedder de også riddere. Sådan flytter springeren:

- To skridt frem og ét til siden i alle retninger.
- Som den eneste brik i skak kan den hoppe over andre brikker.

Hvis springeren lander på et felt, hvor modstanderen har en brik, er brikken slået. Den samme regel gælder for alle andre skakbrikker. De brikker, som springeren hopper over, er ikke slået.

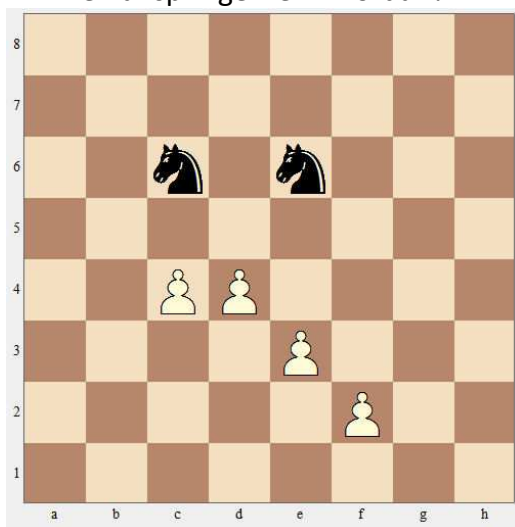
Stil brikkerne op til "tapre riddere" (se diagram) og spil et parti med disse regler:

- Hvid vinder, hvis hvid får en bonde ned på 8. række, eller hvis hvid slår begge sorts springere.
- For sort gælder det om at slå alle hvids bønder, inden en af dem når 8. række. Taber sort den ene springer, må den sidste tapre ridder kæmpe videre.
- Hvis hvid har en eller flere bønder tilbage og er i trækket, men ikke kan flytte noget, er partiet remis (uafgjort).

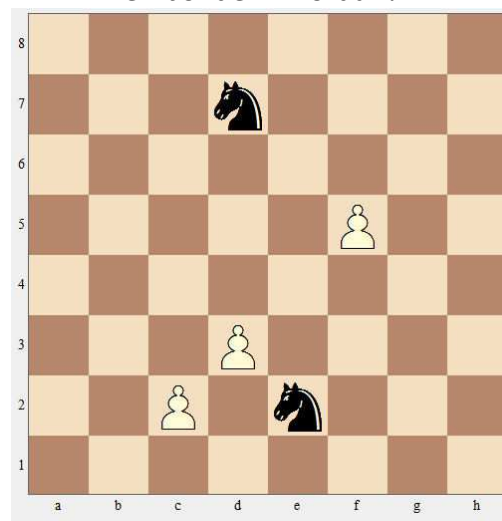
Opgave 1

Hvid trækker og kan vinde en af springerne – hvordan?

Opgave 2

Sort trækker og kan vinde en bonde – hvordan?

Løsninger til opgaver om tapre riddere

Opgave 1

Hvid spiller bonden fra d4 til d5 og truer begge springere på samme tid.

Opgave 2

Sort spiller springeren fra e2 til d4 og truer bonden på c2 og bonden på f5.

Sort kan også vinde en bonde ved at spille springeren fra e2 til g3. Hvis hvid spiller sin bonde på f5 frem til f6, bliver den slået af springeren på d7.

I begge opgaver er der en løsning med en *gaffel*. I den første opgave "gafler" bonden springerne, og i den anden opgave er det en springergaffel mod to bønder.

[Bogens bagside]

Bliv bedre til skak på den sjove måde

At spille skak er god hjernegymnastik. Man bliver bedre til at tænke analytisk og kreativt, og spillet fremmer koncentration, ro og fordybelse. Det dokumenterer mange undersøgelser.

Men skak skal også være sjovt – især hvis spillet skal fascinere børn, og hvis det skal inspirere til videre indlæring.

Skak for sjov har netop til formål at forene det seriøse og det sjove. Trin for trin og via små, overskuelige spil med få brikker lærer man at spille skak med alle brikker og med alle regler.

Skak for sjov kan læses af børn, unge, forældre, skoleskakledere og andre, som beskæftiger sig med skak på begynderniveau.

Henrik Andersen har skrevet lærebogen på baggrund af 10 års erfaring som skakinstruktør for børn og unge. I 1974 blev han fynsmester i skoleskak og året efter blev han Odensemester i skak for voksne, mens han endnu var skoleelev.

Læs mere om udgivne og planlagte bøger i Skak for sjov-serien på www.skakforsjov.dk

